

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-5 ta' Frar, 2010

Rikors Numru. 355/2009

**Av. John Refalo bħala mandatarju speċjali f'isem l-
assenti John u Susan Gray**

versus

The Motor Insurance Pool

Dan il-provvediment huwa dwar talba magħmula minn *The Motor Insurance Pool* taħt l-art. 281 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili biex jithassar mandat esekuttiv maħruġ kontra tagħha fuq talba ta' John u Susan Gray taħt l-art. 10(1) tal-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi tal-Mutur għar-Riskji ta' Terzi Persuni [Kap. 104].

Il-fatti rilevanti seħħew hekk:

Fid-29 t'April 2002 John u Susan miżżewġin Gray ġarrbu danni f'incident tat-triq meta kienu rekbini fuq vettura tas-socjetà *Garden of Eden Limited*. Fethu kawża fl-ismijiet *Susan Gray and John Gray versus Travelsphere Limited, First Defendant, Garden of Eden, Second Defendant* fis-

Central London County Court għal-likwidazzjoni u l-ħlas tad-danni u b'ittra uffiċjali tat-2 ta' Diċembru 2005 fl-atti tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili għarrfu lil *The Motor Insurance Pool* illi kienu fetħu dik il-kawża, billi *The Motor Insurance Pool* hija l-assikuratur ta' *Garden of Eden Limited*. Din l-ittra uffiċjali kienet notifikata fis-6 ta' Diċembru 2005. B'sentenza preliminari mogħtija mis-*Central London County Court* fit-18 ta' Frar 2005 u b'sentenza oħra finali mogħtija mill-istess qorti fl-14 ta' Diċembru 2005 is-soċjetà *Garden of Eden Limited* kienet kundannata tagħmel tajjeb għad-danni u tħallas l-ispejjeż tal-kawża.

B'dikriet mogħti fis-6 t'Ottubru 2006 taħt l-art. 33 tar-Regolament tal-Kunsill numru 44 tal-2001, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili iddikjarat is-sentenza tas-*Central London County Court* bħala waħda esegwibbli f'Malta. *Garden of Eden Limited* appellat minn dak id-dikriet iżda l-Qorti tal-Appell b'sentenza mogħtija fit-13 ta' Marzu 2007 ċaħdet l-appell. *Garden of Eden Limited* għalhekk, b'ittra uffiċjali tad-29 ta' Settembru 2008 fl-atti tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili notifikata dakinhar stess, għarrfet lil *The Motor Insurance Pool* (u lis-soċjetajiet li flimkien kienu jagħmlu *The Motor Insurance Pool*) bħala l-assikuratur tagħha bis-sentenzi u dikrieti fuq imsemmija, sejħtilha biex tħallas id-danni likwidati u wissietha illi, jekk ma tħallasx, is-sentenzi jitqiesu titolu esekuttiv u tinkiseb l-esekuzzjoni tagħhom kontrieha taħt l-art. 10.(1) tal-Kap. 104.

The Motor Insurance Pool [minn hawn 'l isfel imsejha "r-rikorrenti"] ma ħallsitx u John u Susan Gray [minn hawn 'l isfel imsejha "l-kredituri"] kisbu l-ħruġ kontrieha tal-mandat ta' sekwestru esekuttiv numru 567/2009 għal mitejn u sbatax-il elf, mija u tlitax-il euro u disgħa u disgħin ċenteżmu (€217,113.99). Ir-rikorrenti qiegħda issa b'dawn il-proċeduri tallum taħt l-art. 281 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili titlob it-tħassir tal-mandat.

L-art. 10(1) tal-Kap. 104, li bis-saħħa tiegħu seta' jinħareġ il-mandat kontra r-rikorrenti bħala assikuratur għalkemm ma kinitx parti fil-kawża li tagħha qiegħda tintalab l-esekuzzjoni, igħid hekk:

10.(1) Jekk, wara li jkun inħareġ ċertifikat ta' assigurazzjoni taħt l-artikolu 4(4) lill-persuna li

tkun ħadet il-polza, tiġi mogħtija sentenza kontra persuna assigurata bil-polza, dwar responsabbiltà li għandha tkun koperta minn polza taħt l-artikolu 4(1) (meta hija responsabbiltà koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza), f'dan il-każ, għad illi l-assiguratur awtorizzat ikun jista' jannulla jew iħassar, jew ikun annulla jew ħassar il-polza, huwa għandu, bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu, iħallas lill-persuni li favur tagħhom tkun ingħatat is-sentenza, kull somma ta' flus li għandha tiħallas bis-saħħa ta' dik is-sentenza dwar ir-responsabbiltà fuq imsemmija, komprijż l-ammont li jmiss jiħallas għal spejjeż u għal imgħaxijiet fuq dik is-somma, u dik is-sentenza wara jumejn li tiġi notifikata lill-assiguratur b'att ġudizzjarju għandha tikkostitwixxi titolu esekuttiv kontra dak l-assiguratur għall-finijiet kollha tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili u tista' tiġi enforzata kontra tiegħu.

Ir-raġunijiet imressqa mir-rikorrenti għat-tħassir tal-mandat huma dawn:

1. għax ma kinitx notifikata b'kopja tas-sentenza kif irid l-art. 10(1) tal-Kap. 104;
2. għax l-obbligazzjoni kanonizzata bis-sentenza ingliża ma hijiex "responsabbiltà koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza" billi hija sentenza mogħtija mhux minn qorti maltija iżda minn qorti ta' pajjiż barra minn Malta;
3. għax ir-rikorrenti ma kinitx notifikata dwar il-proċeduri fl-Ingilterra fiż-żmien li jrid l-art. 10(2)(a) tal-Kap. 104; u
4. il-kredituri ma fissrux kif waslu għas-somma ta' mitejn u sbatax-il elf, mija u tlittax-il euro u disgħa u disgħin ċenteżmu (€217,113.99).

Il-kredituri wiegħbu u ressqu eċċezzjoni preliminari illi r-rikors ma jiswiex għax ir-rikorrenti ma humiex qegħdin ifittxu li jħassru l-mandat għar-raġuni illi nħareġ minn qorti "żbaljata" jew minħabba "difett fil-forma". Qalu wkoll illi ma jistax jintalab it-tħassir ta' mandat esekuttiv taħt l-art. 281 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili "għal raġunijiet ta' kontestazzjoni li huma marbuta mal-meritu nnifsu li, bis-saħħa tiegħu, l-istess att esekuttiv ikun inħareġ"¹.

¹ Ara Edward Pace versus Michael Sultana et, P.A. 5 ta' Mejju 2005.

Inqisu l-ewwel din l-eċċezzjoni preliminari.

Tassew illi mandat esekuttiv jista' jithassar taht l-art. 281 minhabba difett fil-mandat innifsu jew fil-ħruġ tiegħu, u mhux minhabba difett fit-titolu esekuttiv li bis-saħħa tiegħu ikun inħareġ; dan ma jfissirx iżda illi d-difetti li jwasslu għat-tħassir tal-mandat jistgħu jkunu biss l-inkompetenza tal-qorti li tkun ħarġitu jew difett fil-forma. Jekk mandat jinħareġ kontra min ma huwiex debitur taht it-titolu eskuttiv, il-mandat ikun inħareġ ħazin u din tkun "raġuni valida skond il-liġi" għala l-mandat għandu jithassar taht l-art. 281 għax b'hekk ma jkunx qiegħed jiġi attackat it-titolu nnifsu iżda biss il-ħruġ tal-mandat.

L-eċċezzjoni preliminari tal-kredituri hija għalhekk miċħuda.

Naraw issa waħda waħda r-raġunijiet imressqa mir-rikorrenti għat-tħassir tal-mandat.

1. Notifika ta' kopja tas-sentenza

Ir-rikorrenti tgħid illi ma kinitx notifikata b'kopja tas-sentenza, u l-esekuzzjoni kontrieha taht l-art. 10(1) tal-Kap. 104 ma setgħetx issir jekk mhux wara jumejn min-notifika.

Fil-fatt iżda r-rikorrenti kienet notifikata b'kopja tas-sentenza li kienet mehmuża bħala dokument mal-ittra uffiċjali tad-29 ta' Settembru 2008. Tassew illi dik l-ittra uffiċjali saret mhux mill-kredituri iżda minn *Garden of Eden Limited*, id-debitriċi taht is-sentenza ingliza, iżda l-fatt jibqa' illi r-rikorrenti ngħatat avviż formali tas-sentenza. In-notifika li jrid l-art. 10(1) tal-Kap. 104 ma hijiex biss formalità maħsuba biex in-nuqqas tagħha jagħti lill-assikuratur raġuni biex jeħles mill-obbligu tal-ħlas; hija maħsuba biex tagħti lill-assikuratur żmien biżżejjed biex iħallas mingħajr il-ħtieġa li jinħarġu mandati kontrieh biex ma jsirux spejjeż għalxejn. In-notifika saret minn parti interessata u r-rikorrenti b'hekk ingħatat formalment tagħrif biżżejjed biex tkun taf kemm kellha tħallas u lil min; ladarba iżda, minkejja dan, ir-rikorrenti baqqgħet ma ħallsitx, il-pass loġiku li kien imiss kien il-ħruġ tal-mandat. Għalhekk ma hemmx raġuni għat-tħassir tal-mandat minhabba nuqqas ta' notifika ta' kopja tas-sentenza.

2. "Responsabbiltà koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza"

Ir-rikorrenti qiegħda tgħid ukoll illi l-mandat għandu jithassar għax l-obbligazzjoni kanonizzata bis-sentenza ingliza ma hijjex “responsabbiltà koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza” billi hija sentenza mogħtija mhux minn qorti maltija iżda minn qorti ta’ pajjiż barra minn Malta.

Il-kondizzjoni tal-polza li fuqha qiegħda tistrih ir-rikorrenti tgħid hekk:

The Indemnity provided herein shall apply only to judgments or orders that are delivered by or obtained from a Court within the Maltese Islands. Furthermore the Indemnity shall not apply to a judgment or order obtained in Malta for the enforcement of a judgment obtained elsewhere or to costs and expenses of litigation recovered by any claimant from the Insured, which costs and expenses of litigation are not incurred in the Maltese Islands.

Il-kredituri jgħidu illi din il-kondizzjoni hija parti mill-kuntratt ta’ assikurazzjoni bejn ir-rikorrenti u *Garden of Eden Limited*; ir-rikorrenti ma humiex parti f’dan il-kuntratt u għalhekk il-kondizzjoni hija għalihom *res inter alios acta*.

Tassew illi r-rikorrenti ma humiex parti fil-kuntratt ta’ assikurazzjoni, iżda bl-istess argument tagħhom dak il-kuntratt lilhom *neque nocet neque prodest* u għalhekk ma kienu jkunu jistgħu jitolbu ebda flus mingħand ir-rikorrenti bis-saħħa tal-polza, li ma kinitx il-liġi li espressament tagħti lill-parti li tkunn garrbet il-ħsara rimedju wkoll kontra l-assikuratur ta’ min ikun għamel il-ħsara. Dan ir-rimedju, mogħti *ex lege* mill-art. 10(1) tal-Kap. 104, huwa soġġett għall-kondizzjonijiet imsemmija fil-liġi stess, fosthom illi r-responsabbiltà tal-assikuratur tkun “responsabbiltà koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza”.

Ma jistax għalhekk jingħad illi l-kondizzjonijiet tal-polza għall-kredituri huma irrelevanti bħala *res inter alios acta*. Tassew illi l-art. 12 tal-Kap. 104, dwar “nullità ta’ restrizzjonijiet dwar l-iskop tal-poloż, u ta’ kuntratti li jirrestringu r-responsabbiltà”, issemmi kondizzjonijiet li ma jiswewx kontra dak li, bħall kredituri, ikun garrab id-danni, iżda l-kondizzjoni li fuqha qiegħda tistrieħ ir-rikorrenti ma hijjex waħda minn dawn. Lanqas ma huwa l-każ, kif igħidu l-kredituri, illi din il-kondizzjoni hija dwar “... .. l-area li fiha l-vettura hija wżata”, u għalhekk milquta bl-art. 12(1)(e) tal-Kap. 104, għax il-kondizzjoni tolqot il-pajjiż

mnejn tingħata s-sentenza, mhux il-post fejn seħħ l-incident. Fil-fatt l-incident seħħ f'Malta u huwa kopert bil-polza.

Jidher għalhekk illi l-kondizzjoni illi s-sentenza li tagħha tintalab l-esekuzzjoni, biex tkun torbot ukoll kontra r-rikorrenti, trid tkun “*delivered by or obtained from a Court within the Maltese Islands*” hija kondizzjoni li tiswa għall-għanijiet tal-Kap. 104.

Fadal li naraw ukoll, iżda, jekk il-kondizzjoni tiswiex għall-għanijiet tal-liġi ġerarkikament oġġla li tirrgola l-għarfien ta' sentenzi mogħtija mill-qradi ta' stati li huma membri tal-Unjoni Ewropeja, u partikolarment għall-għanijiet tar-Regolament tal-Kunsill numru 44 tal-2001, magħruf aħjar bħala r-Regolament *Bruxelles I*.

Ir-rikorrenti tgħid illi l-liġijiet ewropej ma jolqtux il-każ għax l-incident tat-triq seħħ fid-29 t'April 2002, *i.e.* qabel ma Malta daħlet fl-Unjoni Ewropeja.

Id-dispożizzjoni transitorja relevanti hija dik tal-art. 66 tar-Regolament *Bruxelles I*, li jgħid hekk:

Artikolu 66

1. Dan ir-Regolament għandu japplika biss għal proċedimenti legali istitwiti u għal dokumenti formalment imħejjija jew irregistrati bħala strumenti awtentiċi wara d-dħul fis-seħħ tiegħu.

2. B'dana kollu, jekk il-proċedimenti fl-Istat Membru ta' l-origini infetħu qabel id-dħul b'effett ta' dan ir-Regolament, sentenza mogħtija wara dik id-data għandhom ikunu rikonoxxuti u eżegwibbli skond il-Kapitolu III,

(a) jekk il-proċedimenti fl-Istat Membru ta' l-origini infetħu wara d-dħul fis-seħħ tal-Konvenzjoni ta' Brussel jew il-Konvenzjoni ta' Lugano, kemm fl-Istat Membru ta' l-origini u fl-Istat Membru indirizzat;

(b) fil-każi l-oħra kollha, jekk il-ġurisdizzjoni kienet ibbażata fuq ir-regoli li kienu mogħtija ma' dawk li hemm disposizzjoni dwarhom jew f'Kapitolu II jew f'konvenzjoni konkluża bejn l-Istat Membru ta' l-origini u l-Istat Membru indirizzat li kienet tapplika meta nfetħu l-proċedimenti.

Billi t-tifsira tal-paragrafu 2(b) fil-verżjoni maltija hija x'aktarx enigmatika jekk mhux ukoll ma tiftehemx, qiegħda tingieb hawn ukoll fil-verżjoni ingliza:

(b) in all other cases, if jurisdiction was founded upon rules which accorded with those provided for either in

Chapter II or in a convention concluded between the Member State of origin and the Member State addressed which was in force when the proceedings were instituted.

Id-data rilevanti, għalhekk, ma hijiex id-data meta seħħ l-incident iżda d-data meta nfetħu l-proċeduri jew, f'xi każijiet, meta ngħatat is-sentenza. Tista' tkun ukoll rilevanti, f'xi każijiet oħra, il-bażi tal-ġurisdizzjoni.

Fil-każ tallum il-proċeduri quddiem il-qorti ingliza nbdeu fil-15 ta' Diċembru 2003², qabel ma r-Regolament *Bruxelles I* u l-Konvenzjoni ta' Brussell daħlu fis-seħħ f'Malta, u s-sentenzi ngħataw fit-18 ta' Frar 2005 u fl-14 ta' Diċembru 2005, wara li r-regolament daħal fis-seħħ. Il-para. 2(a) għalhekk ma jgħoddx għall-każ tallum; fadal li naraw jekk jgħoddx il-para. 2(b), *i.e.* jekk is-sentenza ngħatatx wara d-dħul fis-seħħ tar-Regolament *Bruxelles I*, li huwa l-każ, u jekk il-bażi tal-ġurisdizzjoni tal-qorti ingliza kinitx waħda minn dawk imsemmija fil-Kapitolu II tar-regolament.

Fost l-artikoli fil-Kapitolu II hemm l-art. 2.1 u l-art. 6.1:

Artikolu 2

1. Bla preġudizzju għal dan ir-Regolament, persuni b'domicilju fi Stat Membru għandhom, independentament min-nazzjonalità tagħhom, jiġu mfittxija fil-qrati ta' dak l-Istat Membru.

Artikolu 6

Persuna li tkun domiciljata fi Stat Membru tista' wkoll tiġi mfittxija:

1. meta tkun waħda minn numru ta' konvenuti, fil-qrati tal-post fejn wieħed minnhom jkun domiciljat, basta illi t-talbiet ikunu marbuta hekk mill-qrib li jkun aktar espedjenti li jinstemgħu u jiġu determinati flimkien sabiex jevitaw ir-riskju ta' ġudizzji irrikonċiljabbli li jirriżultaw minn proċedimenti separati;

Fil-każ tallum *Garden of Eden Limited* kienet imħarrka flimkien mas-soċjetà *Travelsphere Limited*, soċjetà reġistrata u domiciljata fir-Renju Unit. Bħala soċjetà ingliza, għalhekk, *Travelsphere Limited* setgħet tiġi mħarrka fil-qrati inglizi taħt l-art. 2.1 tal-Kapitolu II. *Travelsphere Limited* kienet marbuta b'kuntratt mal-

² Ara l-*Claim Form* quddiem Kingston County Court, fol. 59 fl-atti tar-rikors numru 305/2006 quddiem il-Qorti tal-Appell.

kredituri li tipprovdilhom servizz ta' *package tour*, u *Garden of Eden Limited* kienet sub-kuntrattur biex tagħti *inter alia* servizz ta' trasport³. Għalhekk hemm ir-rabta bejn it-talba kontra *Travelsphere Limited* u dik kontra *Garden of Eden Limited* biex iż-żewġ konvenuti setgħu jiġu mħarrka quddiem l-istess qorti taħt l-art. 6.1 tal-Kapitolu II.

Għal din ir-raġuni r-Regolament *Bruxelles I* jgħodd għall-każ tallum u ladarba, skond dak ir-regolament, is-sentenza ingliza għandha tkun magħrufa u tingħatalha esekuzzjoni daqslikieku sentenza maltija, kull dispożizzjoni kuntrattwali kuntrarja ma tiswiex.

3. Jekk ir-rikorrenti kinitx notifikata dwar il-proċeduri fl-Ingilterra fiż-żmien li jrid l-art. 10(2)(a) tal-Kap. 104

Ngħaddu issa biex inqisu t-tielet raġuni mressqa mir-rikorrenti għat-tħassir tal-mandat.

L-art. 10(2)(a) tal-Kap. 104 igħid hekk:

10. (2) Ebda somma ma jkollha titfallas mill-assiguratur awtorizzat taħt id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu-

(a) b'effett ta' sentenza, kemm-il darba qabel jew fi żmien sebat ijiem wara tmiem il-provi ta' l-attur fil-proċediment li fih tkun giet mogħtija s-sentenza, ma jingħatax avviż ta' dak il-proċediment b'att ġudizzjarju lill-assiguratur awtorizzat;

Imiss lill-kredituri li juru illi għamlu dak li trid il-liġi.

Il-kredituri fit-twegiba tagħhom għar-rikors igħidu⁴ li r-rikorrenti ngħatat l-avviż li trid il-liġi meta b'ittra ufficjali tat-22 ta' Novembru 2004⁵ *Garden of Eden Limited* għarrfitha "bil-bidu tal-proċeduri ġudizzjarji". Fl-istess ittra ufficjali *Garden of Eden Limited* tgħid ukoll illi kienet notifikata bl-atti tal-proċeduri quddiem il-qorti ingliza fis-26 t'Ottubru 2004; dan jirriżulta wkoll miċ-ċertifikat ta' notifika maħruġ taħt l-art. 10 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) numru 1348/2000⁶.

³ Ara s-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell fit-13 ta' Marzu 2007 *in re Av. John Refalo nomine versus Garden of Eden Limited* (rikors numru 305/2006).

⁴ *Fol.* 25.

⁵ *Fol.* 40.

⁶ *Fol.* 37 fl-atti tar-rikors numru 305/2006 quddiem il-Qorti tal-Appell.

Għalkemm mill-atti ma jirriżultax meta seħħ “tmiem il-provi ta' l-attur” fil-proċeduri ingliżi, meta tqis illi n-notifika saret fis-26 t'Ottubru 2004, illi s-sentenza dwar responsabbiltà ngħatat fit-18 ta' Frar 2005, ma jidhirx probabbli li sat-22 ta' Novembru 2004 kienu għaddew sebat ijiem minn tmiem il-provi tal-attur.

Jidher għalhekk illi tħarset il-kondizzjoni li jrid l-art. 10(2)(a) tal-Kap. 104

4. //quantum

Fl-aħħarnett ir-rikorrenti tgħid illi l-kredituri ma wrewx kif waslu għas-somma ta' mitejn u sbatax-il elf, mija u tlittax-il euro u disgħa u disgħin ċenteżmu (€217,113.99).

Is-sentenza tal-14 ta' Diċembru 2005 li illikwidat id-danni u l-ispejjeż tgħid lakonikament hekk:

It is ordered that:

1. Judgement for Mrs Gray of £44,346
2. Judgement for Mr Gray of £81,968
3. Costs for Mrs Gray £10,500
4. Costs for Mr Gray £10,500

B'kollox għalhekk *Garden of Eden Limited* għandha tagħti lill-kredituri mija u sebgha u erbgħin elf, tliet mija u erbatax-il lira sterlina (£147,314), li llum bir-rata ta' kambju ta' 0.93025 £/€ jiswew daqs mija u tmienja u ħamsin elf, tliet mija u disgħa u ħamsin euro u tmienja u ħamsin ċenteżmu (€158,359.58). Jidher għalhekk illi l-mandat inħareġ għal ammont eċċessiv u għandu jitnaqqas.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti tiċħad it-talba tar-rikorrenti għat-thassir tal-mandat iżda tordna illi s-somma milquta bil-mandat għandha tonqos għal mija u tmienja u ħamsin elf, tliet mija u disgħa u ħamsin euro u tmienja u ħamsin ċenteżmu (€158,359.58), b'żjeda mal-ispejjeż tal-mandat innifsu u l-imgħaxijiet legali.

L-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri tallum minqasmu hekk:

tliet ishma minn erbgħa ($\frac{3}{4}$) tħallashom ir-rikorrenti u sehem wieħed minn erbgħa ($\frac{1}{4}$) jħallsuh il-kredituri.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----